

متن پرسش

با عرض سلام خدمت استاد گرامی در مبحث برهان حرکت جوهری شما در یه قسمت برای اینکه اثبات کنید که حرکت ذات جسم است از زمانمند بودن اونها استفاده می کنید و بعد هم میگوید که زمان رو همیشه ازونا جدا کرد (حدا از مفهوم انتزاعی بودن زمان) پس چون زمان هم تقدم و تاخر است که از حرکت زمین ناشی میشه پس همه ی اجسام حرکت در ذاتشونه اما حالا من همین بحث رو یه جور دیگه مطرح میکنم میدونیم که وقتی دو تا ترن با سرعت یکسان در حال حرکت باشند و ما هیچ چیزی که مبنای مقایسه باشه نداریم پس احساس می کنیم که این دو تا ثابتند (همونطور که خودتون فرمودید) حالا چون همه ی اجسام مادی موجود روی زمین با اون حرکت می کنند و ما مبنای مقایسه ای نداریم احساس می کنیم که ثابتند اما در حال حرکتند در واقع با همون سرعتی که زمین داره حرکت می کنه و مثلا وقتی میگیریم سن این جسم ۲ روزه یعنی از وقتی که به وجود اومده ۲ بار زمین به دور خودش گشته. پس در واقع زمین در حال حرکت بوده و اینو همیشه به همه ی اجسام نسبت داد. حالا سوالی که اینجا ذهن منو درگیر کرده اینه که اگه این جسم در خلا باشه چی اونوقت نه زمانمند هست و نه اینکه حرکتی میکنه (البته من نمیدونم که اگه جسمی در خلا باشه آیا تغییری میکنه یا نه) یعنی در واقع ما تونستیم زمانمند بودنش رو جدا کنیم در اینجا چه طور میشه حرکت را در اعراض دید و سپس در جوهر توجیح کرد؟ یعنی چون مسلما اگه حرکت جوهری باشه باید در تمام عالم ماده این برقرار باشه ممنون میشم اگه راهنمایی بفرمایید با تشکر فراوان

متن پاسخ

باسمه تعالی، سلام علیکم: هر پدیده‌ی مادی زمان مخصوص به خود را دارد. اگر ما از منظومه‌ی شمسی خارج شویم زمان عَرَضی پیش آمده نسبت به حرکت خورشید را نداریم، نه این که از زمان خارج شویم تا بگوییم زمانمند بودن اشیاء در آن شرایط از شیء جدا شده و علت این که اشیاء دارای ذاتی هستند دارای تقدّم و تأخر، پذیرش زمان و زمانمند بودن آنها ربطی به نسبت آنها با زمان مربوط به زمین و خورشید ندارد، بر فرض که زمین در حرکت خود متوقف شود، آیا تغییر و گذشته و آینده داشتن عالم هم از بین می‌رود و یا ملاک مقایسه یعنی حرکت زمین تغییر می‌کند؟ در حالی که هنوز تغییر و تقدّم در جای خود موجود است و این نشان می‌دهد ذات عالم ماده دارای چنین پذیرشی است. موفق باشید